

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
«POLITICUS» РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
УНІВЕРСИТЕТУ УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ
ВИМІРИ**

16 травня 2022 р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № _
від 26. 05. 2022 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – доктор політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Швець С. Л. - кандидат політичних наук, асистент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Добровольська Г. Д. – студентка 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гладка В. В. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 політико-правові, соціально-економічні та культурні виміри : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (м. Одеса, 16 травня 2022 р.). Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально - політичних досліджень «Politicus», 2022. 104 с.

УДК 321(477)(063)

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2022

© Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2022

7. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К. : НІСД, 2011. – 336 с.

8. Хесле, В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности В. Хесле // Вопросы философии. – № 10. – 1994. – С. 112.

Зайцева О. О., студентка 3 курсу спеціальності «Середня освіта (англійська мова і література)» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ: МИНУЛЕ І СЬОГОДЕННЯ

Політична культура, як і культура в загальному і цілому, формується впродовж багатьох років. Це означає, що вона не має статичний характер та змінюється під впливом суспільства. «Багато дослідників займаються проблематикою політичної культури через швидку трансформацію українського суспільства. Праці таких вчених, як І. Курас, М. Попович, Ю. Павленко, Н. Штанько та інших, присвячені висвітленню зазначеної теми» [1; 143].

Умовою формування політичної культури є включення громадян у політичний процес. «Саме держава, партії, церква, засоби масової інформації, бізнес, система освіти, армія, громадські та політичні організації беруть участь у формуванні політичної культури України» [3].

Традиційна українська політична культура зазнала істотних змін впродовж століть іноземного поневолення народу. За характером політичного режиму, який панував в Україні впродовж 20-80-х років ХХ століття, ця політична культура має посткомуністичний, пострадянський та посттоталітарний характер, тобто в ній наявна перевага елементів комуністичної ідеології, радянських стереотипів, сформованих на політичних переконання та настрої минулого. Незважаючи на засудження злочинів комуністичного тоталітаризму, властиві їй політичні орієнтації і досі функціонують.

За характером політики УРСР та української нації в СРСР нинішня політична культура українського народу є постколоніальною. Для неї характерні зрусифікований стан, комплекси національної меншовартості та кривди, неповна здатність до оцінки власних національних інтересів та цілей, відсутність навичок

суверенного мислення та поведінки, схильність розраховувати на зовнішню допомогу, вміння служити іншим.

За характером соціально-політичних процесів в той час, коли Україна набуває нового статусу – суверенної та самостійної держави, політична культура стає національною та незалежною. Її підґрунтям є легалізовані цінності української історії, ідеали національно-визвольної боротьби та сучасні потреби українського народу. Також відроджуються такі традиційні риси, як народоправство, толерантність, ставлення до держави у дусі лібералізму.

«За ідеологічною спрямованістю для політичної культури України характерний розкол суспільства на прихильників комуністичних цінностей та консервативно-ліберальних, інтернаціоналістів-космополітів та патріотів-незалежників» [2, 281].

За цивілізаційно-культурними ознаками сучасній Україні властива прихильність до західноєвропейських політичних цінностей, хоча помітну роль у політичному житті відіграють риси ментальності та культури, характерні для східних народів. «У радянський період поширилися властиві для азійських народів ставлення до держави – це етатизм та патерналізм, її глави – установка на харизматичних лідерів, політичного режиму – авторитаризм, ролі церкви в політичному житті суспільства – підпорядкованість церкви державі. Також і нині характерною є розколотість українського народу на українсько- та російськомовні частини й відповідно орієнтованість на українську та російську культури» [2, 282].

Сьогоднішні реалії України свідчать про низьку якість державного управління. Наявна цілком закономірна корупція державного апарату, зовсім не орієнтованого на мету національного розвитку. Українська влада та Українські Президенти неодноразово наголошували на завданні концентрації усіх ресурсів суспільства задля національного розвитку, що сприяє ефективності роботи уряду та формування патріотизму. Проте історія циклічна та проблема має саме історичний підтекст. У літописі зазначено: “Країна наша велика й багата, але порядку в ній немає” [1;145].

Таким чином, необхідність багаторівневої модернізації нашого суспільства, недостатня раціоналізованість та позанормативність системи політичної орієнтації

громадян призводить до багатьох прикладів свавілля політичних діячів. Політична культура українського народу і досі не є цілісною через те, що відсутні певні її компоненти, а багато з існуючих не мають нормально сформований характер. Незважаючи на це, відкритість сучасної України до формування повнокровного громадянського суспільства на незалежній території сприяє подальшому розвитку країни.

Література

1. Проскуріна О. Політична культура України: Сучасні проблема та досвід становлення в умовах глобалізації. *Наукові записки*. 2008. №37. С. 142-151.
2. Рудакевич О.М. Політична культура. *Політологія: лекційний курс і практикум* / ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2008. С. 273-282.
3. Сучасна українська політична культура. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/16534/> (дата звернення 13.05.2022).